

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku lingwistyka stosowana na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WKS.8014.100.2022.SJ

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku lingwistyka stosowana na poziomie pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie:

1. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych nie odpowiada celom i koncepcji kształcenia.

Cele i koncepcja kształcenia na kierunku lingwistyka stosowana oparte zostały na trzech filarach: umiejętności stosowania języków obcych, świadomości wielokulturowego świata oraz etycznym i empatycznym odczuwaniu rzeczywistości. Wyprowadzone z tych założeń cele kształcenia zakładają, niezależnie od wybranej specjalności, „praktyczne przygotowanie studentów zarówno pod względem umiejętności czysto językowych, jak i znajomości kultury i obyczajów innych krajów”, oraz rozwinięcie kompetencji miękkich i międzykulturowych. Dodatkowo, w ramach wybranej specjalności: *tłumaczenia* lub *copywriting*, studenci mają być wyposażeni w specyficzne umiejętności związane z danym zawodem.

Koncepcja kształcenia nie ma wyraźnego umocowania w dyscyplinie nauki o kulturze i religii oraz literaturoznawstwo i w żaden sposób nie odnosi się do dyscypliny naukowej językoznawstwo. Zakłada ona bowiem wyposażanie studentów w operacyjną wiedzę i umiejętności posługiwania się trzema językami obcymi: angielskim na poziomie C1 ESOKJ, hiszpańskim – B2+ i niemieckim, francuskim lub rosyjskim na poziomie B2. Umiejętności językowe nieprawidłowo zostały zidentyfikowane jako kompetencje w dyscyplinie naukowej językoznawstwo. Umiejętności te mają charakter pozadyscyplinowy i w proporcjonalnym stopniu wspierają osiągnięcie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek.

2. Efekty uczenia się nie odzwierciedlają wiodącej roli dyscypliny naukowej językoznawstwo. Kierunek lingwistyka stosowana przyporządkowano do dyscyplin naukowych w następujących proporcjach: językoznawstwo (75%), nauki o kulturze i religii (13%), nauki o komunikacji społecznej i mediach (7%) oraz literaturoznawstwo (5%). Jednocześnie, na poziomie ogólnych efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku dyscyplinę

językoznawstwo przywołano raz w kategorii wiedzy (L1_W01: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe fakty, zjawiska i teorie obejmujące językoznawstwo oraz ich zastosowania praktyczne w działalności zawodowej związanej z kierunkiem Lingwistyka stosowana”, oraz trzykrotnie w kategorii kompetencji społecznych, np. L1_K02: „jest gotów do dokonywania ewaluacji własnej wiedzy, umiejętności oraz działań praktycznych z zakresu językoznawstwa, nauki o kulturze i religii, nauki o komunikacji społecznej i mediach”. Dokładnie taka sama liczba efektów kierunkowych została powiązana z dyscypliną naukową nauki o komunikacji społecznej i mediach. Tym samym, dyscyplina wiodąca, do której kierunek przyporządkowany jest w 75% liczby punktów ECS koniecznych do ukończenia studiów i dyscyplina, do której kierunek jest przyporządkowany w 7% tych punktów zostały potraktowane symetrycznie na poziomie ogólnych efektów uczenia się dla kierunku.

Również na poziomie efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć nie odzwierciedlono wiodącej roli dyscypliny naukowej językoznawstwo, formułując ilościowo zbliżone pule efektów szczegółowych dla wszystkich dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek.

3. Efekty uczenia się w kategorii umiejętności nie zostały powiązane z dyscyplinami naukowymi, do których przyporządkowano kierunek, w tym w szczególności z dyscypliną naukową językoznawstwo.

Efekty uczenia się sformułowane dla kierunku w kategorii umiejętności w zdecydowanej większości przypadków obejmują umiejętności uniwersalne i nie zakładają wykorzystania wiedzy w dyscyplinach naukowych do których przyporządkowano kierunek, w tym w szczególności w dyscyplinie naukowej językoznawstwo. Oparcie kategorii umiejętności na pozadyscyplinowej wiedzy operacyjnej ilustrują, na przykład, efekty: L1_U01: „potrafi właściwie dobierać źródła informacji w celu identyfikowania i rozwiązywania typowych problemów lub wykonywania zadań pojawiających się w działalności zawodowej związanej z kierunkiem Lingwistyka stosowana”, L1_U02: „potrafi dokonać krytycznej analizy i syntezy informacji pochodzących z wybranych przez siebie źródeł w celu identyfikowania i rozwiązywania typowych problemów lub wykonywania zadań pojawiających się w działalności zawodowej związanej z kierunkiem Lingwistyka stosowana”, L1_U02: „potrafi wybrać i zastosować właściwe metody i narzędzia w celu identyfikowania i rozwiązywania typowych problemów lub wykonywania zadań pojawiających się w działalności zawodowej związanej z kierunkiem Lingwistyka stosowana”. Nieprawidłowość ta znajduje swoje odzwierciedlenie na poziomie efektów szczegółowych, gdzie umiejętności są często powiązane z pozadyscyplinową komunikacyjną wiedzą językową, np. w karcie zajęć *gramatyka praktyczna języka angielskiego*: „stosuje strategie przydatne w pracy zawodowej z językiem obcym, m.in. parafrazuje/dokonuje transformacji (słowa/zwroty lub zdania), poprawia błędy, tłumaczy, itp. wykorzystując poznane zasady gramatyczne” lub w karcie zajęć *PNJA język pisany*: „posiada wiedzę dotyczącą interpunkcji, leksyki i gramatyki praktycznej, dzięki której rozumie i tworzy teksty pisemne na użytek zawodowy oraz teksty akademickie z zachowaniem odpowiedniej poprawności językowej”.

4. Efekty uczenia się dla kierunku nie tworzą logicznie powiązanych kategorii.

W puli ogólnych efektów dla kierunku w kategorii kompetencji społecznych sformułowano efekty uczenia się, których osiągnięcie powiązано z uprzednim wykształceniem przez studentów umiejętności w zakresie konkretnej dyscypliny naukowej: L1_K01: „jest gotów

do krytycznej oceny przydatności odbieranych treści w obszarze wiedzy i umiejętności z zakresu językoznawstwa, nauki o kulturze i religii, nauki o komunikacji społecznej i mediach językoznawstwo”, oraz L1_K02: „jest gotów do dokonywania ewaluacji własnej wiedzy, umiejętności oraz działań praktycznych z zakresu językoznawstwa, nauki o kulturze i religii, nauki o komunikacji społecznej i mediach”. Ponieważ, jak wskazano w punkcie 3, efekty w kategorii umiejętności nie zostały systemowo powiązane z wiedzą w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek, oparte na nich efekty w kategorii kompetencji społecznych funkcjonują jako odrębny, nierealny do osiągnięcia zestaw.

5. Efekty uczenia się zostały nieprawidłowo powiązane z charakterystykami 6. poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Na poziomie ogólnych efektów uczenia się w kategorii umiejętności, powiązanych z charakterystyką o kodzie P6S_UW, brak jest prawidłowego odniesienia do stopnia złożoności wykonywanych zdań, mimo, że charakterystyka ta wyraźnie mówi o wykorzystaniu posiadanej wiedzy poprzez formułowanie i rozwiązywanie złożonych i nietypowych problemów oraz wykonywanie zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych. Również efekty określone dla zajęć nie uwzględniają wykorzystania wiedzy do wykonywania zadań złożonych i nietypowych, często wskazując na wykorzystanie standardowych rozwiązań, np. „potrafi zastosować poznane zasady gramatyki do tworzenia tekstów pisemnych w języku angielskim typowych w pracy zawodowej” (w karcie zajęć *gramatyka praktyczna*) lub „potrafi wykorzystać odpowiednie strategie do zrozumienia prostych tekstów pisemnych w języku hiszpańskim. W zależności od rodzaju tekstu, student: 1) określa główną myśl tekstu, 2) znajduje w tekście określone informacje, 3) układa informacje w określonym porządku” (w karcie zajęć *PNJH słownictwo i intensywne czytanie*).

Szczegółowe efekty uczenia się dla kierunku nie zawierają odniesień do zastosowań praktycznych wiedzy językoznawczej, literaturoznawczej oraz wiedzy z dyscyplin: nauki o kulturze i religii oraz nauki o komunikacji społecznej i mediach w działalności zawodowej związanej z kierunkiem. Chociaż na poziomie ogólnych efektów kierunkowych, stosowane odniesienia zostały zawarte, np. L1_W02: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawowe fakty, zjawiska i teorie obejmujące nauki o kulturze i o religii oraz literaturoznawstwo oraz ich zastosowania praktyczne w działalności zawodowej związanej z kierunkiem Lingwistyka stosowana”, na poziomie szczegółowych efektów uczenia się aspekt znajomości zastosowań wiedzy w działalności zawodowej powiązanej z kierunkiem zostaje całkowicie pominięty, np. „zna na podstawie tematy, pojęcia i zagadnienia dotyczące elementarnych badań kulturoznawczych dotyczących Hiszpanii” i „dysponuje podstawową wiedzą ogólną dotyczącą geografii, historii, życia społecznego, politycznego i obyczajowego w Hiszpanii i wymienia instytucje kultury i orientuje się we współczesnym życiu kulturalnym danych krajów” (*realia kulturowe hiszpańskiego obszaru językowego*) oraz „student ma uporządkowane podstawowe fakty, zjawiska i teorie z zakresu kultury, literatury i społeczeństwa przedstawione w literaturze brytyjskiej w oparciu o wybranych autorów i wybrane dzieła literatury angielskiej od XVI w. po współczesność” i „student zna podstawową terminologię z zakresu literatury angielskiej przydatną do analizy utworów literackich (*wybrane dzieła literatury ang./amer. obszaru językowego*). Podobna asymetria zauważalna jest w odniesieniu do językoznawstwa: żaden efekt dla zajęć *pragmatyka języka* powiązanych z dyscypliną naukową językoznawstwo nie dotyczy zastosowań wiedzy

językoznawczej w działalności zawodowej, np. „zna zagadnienia związane z kontekstowym użyciem języka”, czy dla zajęć *podstawy nauki o języku* i „zna podstawową terminologię z zakresu nauk o języku”.

Powiązany problemem, który ilustrują już przywołane powyżej szczegółowe efekty uczenia się, jest brak odniesienia do właściwego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Kluczowe dla kierunku efekty uczenia się powiązane z opanowaniem w stopniu zaawansowanym wiedzy naukowej w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek studiów, która, zgodnie z charakterystyką P6S_WG, ma dotyczyć faktów, obiektów i zjawisk oraz powiązanych z nimi metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, tworzące podstawy teoretyczne kierunku, uszczegółowiono dla zajęć w sposób wskazujący na podstawową wiedzę i terminologię. Nieprawidłowość ta dotyczy wszystkich czterech dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek i, poza przytoczonymi już powyżej przykładami, może być zilustrowana następującymi efektami uczenia się: „student posiada wiedzę na temat podstawowych pojęć związanych z płaszczyzną komunikacji wizualnej” (*podstawy komunikacji wizualnej w marketingu*), „student ma uporządkowaną wiedzę podstawową obejmującą wybrane fakty, zjawiska kulturowe, instytucje dla obszaru Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej” (*współczesne problemy społeczne w krajach angielskiego obszaru językowego*). Powyższe przykłady wskazują, iż pomimo deklarowanej na poziomie ogólnych efektów kierunkowych wiedzy o wybranych faktach, obiektach i zjawiskach na poziomie zaawansowanym, zgodnym z poziomem 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji, program studiów niezależnie od etapu kształcenia nie spełnia tego wymogu, gdyż efekty szczegółowe, które rzeczywiście osiągane są przez studentów zakładają podstawową wiedzę teoretyczną oraz znajomość podstawowej terminologii, co jest niezgodne z poziomem przewidzianym dla studiów pierwszego stopnia.

6. Efekty uczenia się dla zajęć i grup zajęć zostały nieprawidłowo powiązane z kategoriami wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, co uniemożliwia stworzenie rzetelnego systemu weryfikacji efektów uczenia się.

Szczegółowe efekty uczenia się dla zajęć i grup zajęć w wielu przypadkach nie zostały prawidłowo powiązane z kategoriami wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Na przykład, w karcie zajęć *content copywriting – tworzenie artykułów na bloga*, efekt dotyczący umiejętności: „wykorzystuje znajomość języka angielskiego do tworzenia więzi z potencjalnymi klientami za pomocą tekstów reklamowych” powiązано z kategorią kompetencji społecznych. Z kolei w karcie zajęć *gramatyka praktyczna języka hiszpańskiego*, jeden efekt typowy dla kategorii wiedzy: „zna zasady rządzące gramatyką hiszpańską w zakresie zagadnień wymienionych w treściach kształcenia służące praktycznemu wykonywaniu w przyszłości zawodu tłumacza lub copywritera” powiązано z trzema efektami w kategorii umiejętności. Z kolei w karcie zajęć *branding – identyfikacja wizualna firmy*, jeden efekt w kategorii umiejętności: „potrafi określić na czym polega strategia komunikacji marki” powiązано z jednym efektem w kategorii wiedzy, dwoma efektami w kategorii umiejętności i jednym efektem uczenia się w kategorii kompetencji społecznych. Systemowy charakter tych nieprawidłowości powoduje, że niemożliwe jest stworzenie rzetelnego systemu weryfikacji efektów uczenia się.

7. Treści programowe nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Zaplanowane dla kierunku treści programowe odwołują się do dyscyplin naukowych, do których kierunek został przyporządkowany, lecz nie są zgodne z proporcjami procentowego przyporządkowania kierunku do tych dyscyplin, co wynika z błędnej identyfikacji komunikacyjnych kompetencji językowych z kompetencjami w zakresie dyscypliny naukowej językoznawstwo. Zajęcia służące osiągnięciu przez studentów biegłości językowej na zaplanowanym poziomie pozwalają na osiągnięcie kompetencji kluczowych, wspierających w zrównoważonym stopniu uzyskanie przez studentów wiedzy i umiejętności w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii i nauk o komunikacji społecznej i mediach.

8. Program studiów nie zapewnia zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze ponad 50% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów.

Program studiów formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano, w zależności od specjalności, 104 do 106,5 punktów ECTS, ale zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Do tej grupy nie można zaliczyć szeregu zajęć obowiązkowych dla wszystkich studentów, w tym przede wszystkim: praktycznej nauki języków obcych oraz lektoratu trzeciego języka obcego, zajęć realizacyjnych, podstaw nauki o języku, pragmatyki języka, wybranych dzieł literatury danego obszaru językowego, oraz kultury języka polskiego, w łącznej liczbie 52 ECTS. Wyłączenie tych zajęć z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne skutkuje niespełnieniem wymagań określonych odpowiednimi przepisami.

Wynikające z tradycji akademickiej samo użycie przymiotnika „praktyczna” w przypadku praktycznej nauki języka obcego nie oznacza, że zajęcia te zapewniają wykonywanie przez studentów czynności powiązanych z przyszłą ścieżką zawodową w adekwatnych warunkach. Podczas tych zajęć kształtowane są bowiem przede wszystkim ogólne umiejętności językowe, np.: pisanie, czytanie, interakcja czy mediacja i powiązane z nimi kompetencje, np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, który stanowi ogólną ramę dla kształcenia językowego, która nie jest powiązana z praktycznym profilem studiów i kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, na których dopiero mogą być budowane umiejętności specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem. Należy przy tym podkreślić, że również włączenie do zajęć praktycznej nauki języka obcego ogólnych umiejętności przydatnych na szeroko rozumianym rynku pracy, takich jak pisanie cv czy autoprezentacja, nie oznacza, że studenci kierunku przygotowani są do wykonywania czynności specyficznych dla zawodów powiązanych z kierunkiem studiów (tłumacza, copywritera). Relacjonowanie minionych doświadczeń czy wyrażanie opinii na tematy zawodowe nie są umiejętnościami powiązаныmi z zawodem tłumacza czy copywritera, lecz kompetencjami komunikacyjnymi, które mogą dotyczyć dowolnego zawodu.

Z kolei zajęcia realizacyjne, językoznawcze czy literaturoznawcze nie mogą być zaliczone do puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, gdyż służą one budowaniu szeroko

rozumianej świadomości językowo-kulturowej, stanowiącej kontekst dla dowolnej działalności zawodowej powiązanej z obszarem wybranego języka obcego.

9. Zasady rekrutacji nie zapewniają doboru kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się.

O przyjęciu kandydata na studia decyduje miejsce na liście rankingowej sporządzonej na podstawie kolejności składanych dokumentów. Weryfikacji nie podlega zatem poziom kompetencji językowej z języka angielskiego i pozostałych, objętych programem studiów języków obcych, co umożliwia podjęcie studiów kandydatom, którzy nie posiadają kompetencji wstępnych, by jednocześnie osiągnąć poziom C1 ESOKJ w zakresie języka angielskiego, B2+ ESOKJ w zakresie języka hiszpańskiego i B2 w zakresie trzeciego języka obcego.

10. Nie przyjęto specyficznych dla kierunku zasad dyplomowania uwzględniających praktyczny profil studiów.

Mając na uwadze przyporządkowanie kierunku do czterech dyscyplin naukowych nie została wskazana dyscyplina lub dyscypliny naukowe w zakresie, których mogą powstawać prace dyplomowe oraz ich zakres tematyczny. Cele, efekty uczenia się i treści programowe określone w sylabusie *seminarium dyplomowego* są na tyle ogólne, że mogą stanowić część opisu seminarium z dowolnej dyscypliny na dowolnym kierunku studiów. Cele seminarium dyplomowego i efekty uczenia się odnoszą się do prowadzenia badań naukowych bez uwzględnienia praktycznych zastosowań ich wyników we właściwych dla kierunku zawodach.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek

